

**NAAR EEN OP RECHTEN GEBASEERDE OPLOSSING
VOOR HET CONFLICT IN ISRAEL / PALESTINA**

VERSLAG VAN EEN DISCUSSIEBIJEENKOMST

met

Ali Abunimah, Steven Friedman,
Adri Nieuwhof, Hajo Meijer,
Bertus Hendriks & Jeff Handmaker

de Balie – Amsterdam

16 mei 2009

vertaling Marianne van Ophuijsen

bewerking Kees Wagtendonk & Robert Soeterik

Nederlands Palestina Komitee, in samenwerking met al-Awda
& de Palestijnse Gemeenschap in Nederland

hoofd van campagne om Israelische machthebbers die zich schuldig hebben gemaakt aan oorlogsmisdaden voor de rechter te dagen. Die familie is echt heel succesvol in de strijd voor recht in het Midden-Oosten. Ik denk dat wij een dergelijke partner nodig hebben. Dat betekent ook, dat wij moeten bezien of op dit moment de roep om een één staatooplossing helpt om de Israelische bevolking aan onze kant te krijgen. Wij weten dat de vredesbeweging in Israel veel beperkingen kent, hoe gemakkelijk zij kan worden gedecimeerd, hoe gemakkelijk zij zou kunnen verdwijnen. Toch denk ik dat wij deze mensen nodig hebben, want wij komen volgens mij niet vooruit met alleen de radicale antizionisten die bereid zijn de staat Israel te ontmantelen. Want er is een Israelisch volk, dat ook behoefte heeft aan zekerheid omtrent zijn toekomst, zelfs al bevindt het zich nu aan de goede kant van de streep als het gaat om onrecht en onderdrukking in het Midden-Oosten. En daarvoor is een, ik zou zeggen, geraffineerde bijgestelde Zuid-Afrikaanse strategie nodig. En al deel ik de scepsis van Ali over een twee statenoplossing, ik denk dat het politiek van belang is om voor die oplossing te gaan, te proberen die van de grond te krijgen als een opstapje naar een ideale oplossing die tot toekomstige generaties zal moeten wachten. Het is zaak om in dat proces een heleboel, een beslissend aantal Israeli's aan de kant van die oplossing te krijgen. Want ik heb behoefte, wij hebben allen behoefte aan een campagne waarbij de Gideon Levy's, de Amira Hassen, de Uri Avneri's (die ooit een doorgewinterde zionist was), deel zijn van de oplossing en niet van het probleem.

Het is waar wat Steven zei, dat wij de bestaande verhoudingen niet als vaststaand hoeven te beschouwen. Ik vond dat heel bemoedigend om te horen. Wij moeten de bestaande verhoudingen veranderen. Maar wij kunnen deze alleen veranderen, indien wij bruggen naar de overkant bouwen. Daarbij moeten wij de andere kant niet zien als een monolithisch blok. In het begin, zo herinner ik mij, veertig jaar geleden wilde het NPK niets te maken hebben met het linkse zionisme. Links zionisme was een *contradictio in terminis*. Een onmogelijkheid, net als een kritische kapitalist. Ik herinner mij van [media-miljonair] Harry de Winter diens kritische kapitalisme. Aanvankelijk vond ik dat onzin. En toch hebben wij in de loop van de tijd, voordat de crisis in de Vredesprocesindustrie de kop opstak, mensen vaste posities uit het verleden zien opgeven. Wij hebben een benadering nodig om die mensen mee te krijgen in een gemeenschappelijke strijd. Kortom, ik deel de scepsis van Ali ten aanzien van de werkbaarheid van een twee statenoplossing, maar, maar toch denk ik dat een politiek proces waard is ervoor te vechten, de moeite waard en een belangrijke manier om een coalitie te vormen die uiteindelijk zou kunnen helpen het soort oplossingen dat thans naar voren wordt gebracht als de enige levensvatbare, terzijde te stellen.

Mohamed Rabbae: Bedankt. En tot slot Jeff. Ga je gang.



Jeff Handmaker :

Dank u zeer. Ik ben in de verleiding om met Bertus Hendriks de degens te kruisen, maar ik ben er zeker van dat Ali en Steven dat veel beter zullen doen dan ik. Er zijn reeksen vragen. Het is opmerkelijk dat de laatste plaats in een rij van vier voor een jurist is. Steven zei: Mensenrechten zijn te serieus om ze aan de politici over te laten. Waaraan ik zou willen toevoegen dat je ze evenmin alleen aan juristen kan overlaten. Het is van het grootste belang dat ze in handen blijven van die mensen, die actief zijn in allerlei bewegingen, die zich inspinnen om de staat Israel verantwoordelijk te stellen voor zijn daden. Ik ben zeer onder de indruk van de toespraken en ik dank beide sprekers zeer. Naar mijn mening heeft het zogenaamde vredesproces gefaald omdat het geen rekening hield met twee fundamentele zaken. Als eerste noem ik het negeren van de koloniale onderstroom van dit conflict. Dat bleek zonneklaar in beide presentaties. De andere ligt op mijn terrein en behelst het in sterke mate negeren van het internationaal recht. Alles speelt buiten het internationaal recht om. Het begeeft zich veeleer op het terrein van wat wordt genoemd internationale betrekkingen, waar internationaal recht veel mee te maken heeft, maar die feitelijk iets anders zijn en die op zichzelf staan. Dat is zeer opmerkelijk. Het blijkt in de praktijk heel problematisch om in het geval van Israel te reppen van het internationaal recht. Want de mensen die deel uitmaken van de Vredesprocesindustrie hebben nooit de indruk gewekt dat zij zich bijzonder druk maken om het internationaal recht. Daarbij komt de oorverdovende stilte van internationale juristen en academici over deze kwestie. Ik was onlangs op een conferentie waar werd gezegd: 'Het is mogelijk om te spreken over schendingen van het internationaal recht in Gaza vanuit een neutraal objectief standpunt. Het is niet nodig om het eerst over politiek te hebben. Daarover spreken weer andere mensen.' Ik vind dat uiterst ongewoon, zelfs als jurist. Het Kwartet heeft, op een ander niveau, hetzelfde gedaan. Het Kwartet ontbeert elke geloofwaardigheid. Dat geldt met name voor de VN en de EU, die als zeer centrale delen van de vredesprocesindustrie, bij dit absurde initiatief betrokken zijn geraakt. Het Kwartet heeft basisbeginselen inzake mensenrechten – de centrale pijler waarop de VN en de EU rusten – ondermijnd. De VN en de EU hebben deze buitengewoon geschonden door het initiatief van

Washington te volgen. Natuurlijk is dat zeer ontmoedigend, aangezien het tot niets leidt.

Dit brengt mij op een andere gedachte over de beide lezingen, namelijk dat er geen verandering zal komen zolang Israël de consequenties van zijn gedrag niet voelt. Er komt geen oplossing, geen vrede en geen gerechtigheid. Het afleggen van rekenschap zal gevolgen hebben. Dit is precies de reden waarom het internationaal rechtssysteem is opgezet, namelijk om alle staten verantwoordelijk te maken. Staten moeten verantwoording afleggen, zij moeten voor hun daden verantwoordelijk gesteld kunnen worden door hun

mede-staten. Als een staat zijn verantwoordelijkheden schendt, is het mogelijk die staat ter verantwoording te roepen. In het bijzonder heb ik het over het Handvest van de VN en de Conventie van Genève over het oorlogsrecht. Staten, Nederland inclusief, hebben verantwoordelijkheden en zijn zelfs verplicht actie te ondernemen tegen staten die deze principes schenden. Dit geldt ook voor de VN. De VN zou bijvoorbeeld Israël uit de VN kunnen zetten, iets wat zij 20 jaar lang hebben gedaan in het geval van Zuid-Afrika, namelijk van 1974 tot 1994, totdat in laatstgenoemd jaar daar vrije verkiezingen zijn gehouden. Al die zaken behoren tot het domein van de BDS-campagne – als staten niet doen wat zij behoren te doen en wij dat ook van mening zijn. Internationale organisaties zitten in hetzelfde schuitje. Precies zoals Ali zei: U hier in deze zaal, burgers, activisten, juristen, artsen, politici, allen dienen zich aan te sluiten en de algemene BDS-campagne te steunen. Dit is nauw verflochten met de morele orde en de rechtsorde, waarover wij eerder hoorden en waarover mensen als Adri veel hebben geschreven in een medium als *The Electronic Intifada*. Het is belangrijk dat er een alternatieve bron van informatie is. Wij moeten het hoofd bieden aan wat Israël doet op het vlak van *hasbara* (propaganda), informatie die bedoeld is om ons op het verkeerde been te zetten. Het is van belang dat wij ons daarop richten en onze inspanningen vergroten door trouw te blijven aan de principes die ons verenigen.

Ik wil eindigen met een vraag in het bijzonder aan Steven. Als jonge jurist in Zuid-Afrika beet ik, toen daar nog apartheid was, mijn tanden erop stuk. Ik was gefascineerd door wat hij zei over Zuid-Afrika, hoe de staat verzwakt raakte. Ik zou graag willen dat hij daarover wat meer vertelt, want voor ons, die bij de BDS-campagne betrokken zijn, zou het een geweldige perspectief bieden. Kunt u daarover iets meer vertellen? Ik denk dat Zuid-Afrika voor ons echt een belangrijke bron van hoop is. Zeker voor mij en ik hoop ook voor u allen hier.

Mohamed Rabbae: Dank je wel. Met het oog op de tijd [Steven zal de bijeenkomst een half uur vóór het einde moeten verlaten om zijn vlucht naar Johannesburg te kunnen halen] geef ik allereerst het woord aan Steven.

Steven Friedman: Een belangrijke vraag. Wat is destijds in Zuid-Afrika de impact geweest van BDS-acties? Ik wil hierover twee opmerkingen maken. Een is dat je verandering nooit kunt toeschrijven aan één enkele factor. Er is altijd sprake van een veelheid aan

factoren. Maar ik denk dat men heel moeilijk het effect kan onderschatten op de psychologie van een blanke Zuid-Afrikaan die een buitenlandse reis maakt naar plaatsen als Europa en Noord-Amerika en vervolgens wordt behandeld als een morele paria. Ik kom later op het punt van de zwakke staat. De ironie van het geval was, dat toen de sancties tegen Zuid-Afrika begonnen, er mensen waren die zeiden: Je moet ze uithongeren, enzovoort. Maar dat was niet zo effectief als het volgende: Het feit dat Zuid-Afrikanen, net als Israeli's, zichzelf zien als een soort vertegenwoordigers van blank Europa in een vreemde omgeving.



Wanneer zij vervolgens naar blank Europa afreisden, stuitte zij op mensen met spandoeken met teksten als 'Stop schending van andermans rechten!'. Toen de voormalige president van Zuid-Afrika, F.W. de Klerk, de laatste blanke president in het tijdvak van de apartheid, in 1992 een referendum uitschreef, was dat een interessante ervaring. Want er werden allerlei interviews gehouden met blanke stemgerechtigden die de stembokjes gingen. De meesten zeiden: 'Ik kan niet beslissen of ik mijn hoofd of mijn hart zal volgen. Mijn hart zegt: Ik wil een witte machthebber zijn, ik wil andere mensen onderdrukken. Maar mijn hoofd zegt: Ik ben die boycot door Europa zat, ik ben die boycot door Amerika zat.' Uiteindelijk bleken zij met een meerderheid van twee tegen een met het hoofd te stemmen, waarna het onderhandelingsproces van start is gegaan. Zwarte Zuid-Afrikaanse activisten en ook ikzelf hebben over BDS essays geschreven. Het effect van BDS is in zekere zin overweldigend geweest. Mensen raakten bezeten van het idee dat de steun voor de BDS-campagne zich zou verbreden. Ik weet dat in de jaren tachtig anti-apartheidsdemonstraties pas van start gingen, nadat de BBC was gearriveerd. 'Anders krijgen wij geen media-aandacht.' Ik denk dat het effect in het algemeen op de zwarte Zuid-Afrikanen heel groot is geweest, omdat mensen in een situatie waarin elke vorm van verzet in de kiem werd gesmoord, er lucht van kregen dat ergens in de wereld mensen het gevecht voor hen aangingen. Dat is van mateloos belang geweest.

Nu een paar van de punten die Bertus heeft aangesneden. Hij wees op het belang van een Israelische partner. Ali en ik waren enige tijd geleden op een bijeenkomst in Madrid waar dit ook werd opgeworpen. In dit verband hoor je nogal eens zeggen: Een van de

problemen waarmee wij te maken hebben, is dat er geen Palestijnse ANC is. OK, misschien is er geen Palestijnse ANC, maar daar maak ik niet zo'n punt van. Ik denk dat de Palestijnse NGO's die [in 2005] tot de BDS-campagne hebben opgeroepen, heel geschikte partners zijn. Als ik zie wat bijvoorbeeld Omar Barghouti – een prominent lid van de BDS-campagne – mij toemaillt, dan zie ik dat het om dezelfde soort zaken gaat als waarmee wij ons in de jaren tachtig bezighielden. Ik denk dat dit de beweging is waarnaar wij hebben uitgezien. Wat de Israëlische attitudes betreft, denk ik dat het probleem is dat die als veel te onwrikbaar worden gezien. Een van de



zaken die ik heb ontdekt als het gaat over de strategie van mensen die bezorgd zijn over de Palestijnse situatie, is dat zij vaak zeggen: Je kan niet zeggen dat je democratie wil, je kan dit of dat niet zeggen, want dat zullen de Israëli's niet leuk vinden. In de jaren zestig en zeventig zei niemand tegen mij: Jullie kunnen niet zeggen dat jullie democratie willen, want dat zullen de blanke Zuid-Afrikanen niet leuk vinden. Dit is een kwestie van strategie. Wat wij zagen, was dat de standpunten van de blanke Zuid-Afrikanen veranderden naarmate de druk toenam. Het is belachelijk om te denken dat de blanke Zuid-Afrikanen in de jaren zestig en zeventig democraten waren. Zo ongeveer één procent van hen vond democratie een goed idee. Grappig, soms lijkt het alsof apartheid uit een 'onbevleete ontvangenis' geboren is, want je kunt vandaag de dag geen mens meer vinden die het destijds heeft gesteund. Niemand lijkt er ooit vóór geweest te zijn. Zo zie je hoe standpunten kunnen veranderen. Het is strategisch gezien niet verstandig om te zeggen: Wij moeten geen democratische oplossing propageren, omdat wij ons zorgen maken over de attitude van mensen die zich tegenover ons opstellen. Hun attitudes zullen veranderen. Daar ben ik absoluut zeker van. Hajo zei iets dergelijks. Naarmate de BDS-campagne zich ontwikkelt – en daarbij geloof ik in een aanval op meerdere fronten tegelijk – zal de druk toenemen. Het is van groot belang met joodse Israëli's de degens te kruisen. Het is belangrijk om het gesprek met hen aan te gaan. Wij zouden het gesprek moeten beginnen met: Ik ben joods, ik werd in een zionistisch milieu opgevoed. Mensen zeggen vaak: De joden zijn door de eeuwen heen vervolgd. De enige bron van veiligheid voor joden is het bestaan van een etnische staat – Israël. Er is evenwel overstelpend bewijs voorhanden, dat Israël geen bron van veiligheid voor

joden is. De enige bron van veiligheid die ooit op deze planeet is uitgevonden, is democratie. Het enige systeem dat joden veiligheid biedt, is democratie. Ik zou dat debat graag willen beginnen met: Wie om de veiligheid van joden geeft, steun de democratie!

Tot slot, Jeff, de kwestie van het verzwakken van de staat. Ik zei eerder al dat dit niet op stel en sprong zal gebeuren. Er waren in onze situatie grote verwachtingen: Mensen steunden de BDS-campagne, Zuid-Afrika werd, zoals je al zei, uit de VN verwijderd, enzovoort. Dit alles heeft echter niet automatisch effect gehad. Het duurt even voordat mensen wakker worden en beginnen te veranderen. Wel zullen al deze maatregelen na verloop van tijd de kosten voor het systeem opdrijven en dit in zijn vrijheid van handelen beperken. Men kon niet langer de telefoon pakken en wapens bestellen. Op een gegeven moment kon men zelfs helemaal geen wapens meer bestellen. Deze moesten binnengesmokkeld worden en dat deed de prijs ervan stijgen. Na verloop van tijd is het de Zuid-Afrikaanse machthebbers duidelijk geworden dat met het omzeilen van de sancties dermate hoge kosten gemoeid waren, dat het de positie van de staat deed wankelen. Wat ik bedoel te zeggen is, dat het apartheidssysteem uiteindelijk in elkaar is geklapt, niet omdat de staat omver is geworpen, maar omdat de kosten van het overleiden ervan niet langer op te brengen waren. De vraag is nu: Hoe krijgt men de zaken in het geval van Israël zover?

Ik begrijp waar je vraag vandaan komt. Jij hebt hier te maken met westerse regeringen, zoals de Amerikaanse. Ik wil niet zeggen dat de analogie volledig opgaat. Zoals ik al zei: Bij de aanvang van het proces liep men in het Westen niet bepaald over van afschuif voor de apartheid. In 1972, ten tijde van de regering van Richard Nixon, kwam Henry Kissinger met een document waarin werd gesteld: Bestrijdt de apartheid niet, want het regime in Zuid-Afrika staat aan onze kant. Vanuit menige politieke hoek in Europa werd gezegd: Luister, dit zijn leden van onze blanke familie in Afrika, het zijn beschaafde mensen en zij weten beter hoe om te gaan met de inboorlingen. In de loop van de tijd begon de houding te veranderen. Wat ik denk dat in de kwestie Palestina gedaan moet worden, is het in gang zetten van een proces waarbij een beroep gedaan wordt op de gewone menselijke gevoelens van de burgers in democratische landen in West-Europa en Noord-Amerika. In dit verband is het interessant om de aandacht op het volgende te vestigen. Ali sprak er al over. Wanneer men kijkt naar de houding van burgers, ook van joodse burgers, in ieder democratisch land op het noordelijk halfrond, dan is bij mijn weten de opstelling van burgers in deze kwestie veel verder opgeschoven dan die van de politici, ook in de Verenigde Staten. Ik weet dat in het laatstgenoemd geval de politieke leiding niet warm te krijgen is voor de Palestijnse zaak, terwijl er binnen de publieke opinie een grote interesse bestaat om meer over de Palestijnse kwestie te horen. Daarom denk ik, dat wanneer wij onze strategie eerder op de burgers dan op de politici richten en daarbij een beroep doen op hun gevoel van menselijkheid, dan denk ik dat men verbaasd zal opkijken. Niet morgen, niet volgende week, maar na verloop van tijd zal men aangenaam verrast worden over het soort druk dat men zal kunnen opbouwen.

geleden in de verkiezingcampagne Avigdor Lieberman belachelijk omdat hij zelf geen Palestijn of andere Arabier had gedood. 'Lieberman slaat harde taal uit tegen de Arabieren maar wie heeft hij eigenlijk gedood? Als je iemand wil die Arabieren heeft gedood, stem dan op mij, Ehoed Barak!' Dat is Israëliësch links. Ook [de links-zionistische] Meretz steunde de oorlog in Gaza. Meretz stond eerder achter de oorlog in Libanon. Er bestaat geen reform-zionisme. In een volgende ronde wil ik Jeff nog antwoorden.

Hajo Meijer: Ik had op twee dingen gehoopt. Het ene is dat het onlangs aan de macht komen van een rechts, puur racistisch regime, met de steun van een enorme meerderheid van de joodse Israeli's, de wereld de ogen zou openen. Echter, onlangs bleek dat Lieberman in het Westen als een normaal persoon wordt geaccepteerd. Dat is hij niet. Hij is een vreselijke, verschrikkelijke racist. Dat is één.

Ten tweede, in de zaal zei iemand dat de joodse Israeli's moeten leren, dat zij een niet zo bijzondere groep zijn. Wel, dat gaat voorbij aan de systematische opvoeding in racisme. Onlangs hadden wij [van EAJG] uit Israel Nurit Peled hier, die weet wat er aan de hand van schoolboeken wordt onderwezen en dat is absoluut afgrijselijk. Er is daar de holocaust-religie. Zij noemen zich volstrekt ten onrechte een Joods-Israëliësch staat. Het heeft nauwelijks iets met Judaïsme van doen. De holocaust-religie heeft de plaats ingenomen van de godsdienst. Als er al enige religie is in Israel, dan is het de holocaust-religie van de hogepriester Eli Wiesel. Dat is een religie waarin alles kan, want wij joden hebben het monopolie op het lijden. Kortom, wat wij ook doen, niemand zal ooit zo lijden als wij destijds hebben geleden. En uitgaande van dit grondbeginsel worden Palestijnen zo onmenselijk, zo absoluut ontdaan van hun persoonlijkheid, dat zij niet worden gezien als gelijkwaardige mensen. Zolang wij dit probleem niet te lijf gaan, zal er niets veranderen.

Mohamed Rabbae: Dank u. Excuseer ons voor een paar minuten. Steven gaat ons verlaten omdat hij zijn vliegtuig moet halen.

Steven Friedman: Het spijt mij dat ik niet tot het eind kan blijven. Ik wil tot slot één opmerking maken, als dat mag. Ali herinnerde mij er vanmorgen aan dat het van het grootste belang is dat iedereen over BDS hoort. Daarom dit beroemde citaat van Mahatma Gandhi dat u wellicht niet kent: Eerst negeren ze je, dan maken ze je belachelijk, vervolgens bestrijden ze je en dan win je. Dank u.

[Steven Friedman vertrekt]

Jeff Handmaker: Ik zal het kort houden. Er was een politicus die niet lang geleden de uitspraak deed: wij moeten zorgen dat een twee statenoplossing werkt. Als wij daarvoor zorgen, dan hebben wij eindelijk de oplossing voor een demografisch probleem [tussen de Middellandse Zee en de rivier de Jordaan wonen inmiddels bijna evenveel Palestijnen als joodse Israeli's; red.]. Het was niet Lieberman die dit zei, maar de onlangs teruggetreden minister van Buitenlandse Zaken, Tzipi Livni, die wordt gezien als een duif, of op zijn minst als een gematigde binnen de Israëliësch regering.

Het zit allemaal erg diep. Het gaat veel verder dan rechts of links. Ik denk niet dat er een links in Israel is. Dat ben ik geheel eens met Ali. Als er al een links is, dan is het piepklein. Het bestaan ervan moeten wij erkennen en wij moeten proberen ermee in verbinding te komen, met Israel op een aantal verschillende niveaus in contact te treden. Maar wel kritisch. De meneer op de tweede rij maakte daar al een toespraak op: Een oplossing vereist beslist een soort van nederlaag, in de vorm van consequenties van iemands daden, en een prijs die daarvoor betaald moet worden. Men maakt deel uit van een staat die institutionele apartheid uitoefent.

Wat destijds echt hard toesloeg in Zuid-Afrika was, zoals Steven al zei, niet zozeer de economische boycot maar allerlei vormen van isolering, zoals op het gebied van cultuur en van sportbeoefening, die heel effectief zijn gebleken. Zuid-Afrika had hele goede rugby- en cricketspelers. Die konden niet langer meedoen aan internationale toernooien. Wanneer bijvoorbeeld op Wimbledon een Zuid-Afrikaan kwam spelen, gooiden activisten zwarte tennisballen op de baan uit protest tegen het feit dat iemand uit de apartheidsstaat die eer genoot.

Ik wil nu bij enkele juridische aspecten stilstaan. Het is van belang om het volgende nader toe te lichten. Allereerst waar het gaat om pensioenfondsen. Ik ben blij dat dit onderwerp aan de orde is gesteld. Ik denk dat dit een kwestie is, die wij de vakbonden kunnen vragen op te pikken. Zij beschikken over een grote achterban. Die zit bijna in zijn geheel bij pensioenfondsen. Ikzelf zit bij het ABP. Deze pensioenfondsen kunnen zaken doordrijven. Ethiek in het zakendoen. Vorig jaar hoorden wij in verband met de productie van clusterbommen, dat de pensioenfondsen zijn gedwongen hun geld terug te trekken uit de clusterbomindustrie. In het geval van Zuid-Afrika zijn eveneens bekende gevallen te noemen. Op de Nederlandse regering rusten zware wettelijke verplichtingen. De Nederlandse regering dient de investeringen van bedrijven te reguleren. Sommige bedrijven investeren in illegale activiteiten. Activiteiten die bijdragen aan de bouw van de Muur, aan de militaire bezetting, aan het bijbehorende regime. Kortom, illegale activiteiten. De Nederlandse regering zou erop moeten staan dat de pensioenfondsen op dit punt hun investeringen onder de loep nemen.

Ik zal ook nog kort de kwestie van een één of twee statenoplossing aanstippen. Ik neig meer tot een één staatenoplossing, waarbij voor mij Zuid-Afrika een geweldige inspiratiebron is. Het was allemaal niet ondenkbaar. Er waren destijds niet zo veel mensen die om hervormingen van de apartheid riepen. In het geval van Palestina is in diverse internationale documenten een twee statenoplossing naar voren geschoven. Onder andere in Resolutie 181 [VN-Verdelingsplan van 1947], waarin opdeling van het gebied werd bepleit. Maar aan wat voor soort staat moeten wij in dit verband denken? Bij opdeling op grond van Resolutie 181 was één aspect gegarandeerd: dat de rechten van de inwoners van de te vormen joodse staat en de Arabische staat beschermd zouden zijn. Het was

niet zo dat alle joden naar de ene staat zouden gaan en alle Palestijnen naar de andere. Dat is precies wat



sommigen in de Israelische politiek bepleiten. Ik vind dat volstrekt onaanvaardbaar, omdat dit een nieuwe ernstige inbreuk op het internationaal recht zou betekenen.

Mohamed Rabbae: Dank u. Wij hebben tijd voor nog enkele vragen, alvorens wij de bijeenkomst afsluiten.

Vraag: Ik zou willen wijzen op enkele opmerkelijke punten die door de BDS-beweging zijn opgepakt, waaruit wij inspiratie zouden kunnen putten. De eerste is, na de oorlog in Gaza zagen wij een golf van bezettingen door studenten van Britse universiteiten. Dat is heel belangrijk. Vervolgens heeft de Schotse Federatie van Vakbonden de oproep tot BDS onderschreven. Ik heb gehoord dat nu zelfs in de Verenigde Staten tot een academische boycot is opgeroepen. Zelf ben ik werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam, maar ik heb er hier nog niets over gehoord. Ik denk dat wij moeten erkennen dat Nederland op dit punt achterloopt. Daarom is het tijd voor een inhaalmanoeuvre. Wij moeten nadenken over de vraag hoe de BDS-beweging dieper wortel kan schieten. Ik zou graag willen horen hoe wij initiatieven op dit punt kunnen lanceren en daarbij mensen tevens een strategisch plan bieden om de kwestie aan te kaarten.

Mohamed Rabbae: Dank u.

Vraag: Ik heb een vraag aan Ali Abunimah. De pas aangetreden regering van Obama is heel wat van plan ten aanzien van het [zogenaamde] vredesproces, maar wat weet de Amerikaanse burger daarvan? Ik weet niet of de Amerikaanse burgers wel van een en ander op de hoogte zijn, tenzij deze werkelijk betrokken zijn. Op dit punt is het heel slecht gesteld. Men weet van 11 september, men leest meer over de islam en men kent de situatie in Irak. Maar verder?

Mohamed Rabbae: Dank u. Volgende vraag.

Vraag: Ik ben een voormalig Midden-Oosten correspondent en werk inmiddels als Midden-Oostencommentator voor BNR-Radio. Ali Abunimah, bent u niet bang dat het bevorderen van een één staatooplossing de situatie van de Palestijnen in gevaar brengt? Want als de Palestijnen hun rechten niet krijgen, is net als in het geval van Zuid-Afrika veel steun nodig van burgers die opkomen voor de mensenrechten. Daarom denk ik dat publieke steun nodig is om te zorgen dat

de Palestijnen hun rechten krijgen. In Nederland zien wij de steun voor Israel afnemen. Echter, wanneer een één staatooplossing wordt gepropageerd, dan zullen de mensen die oplossing in verband brengen met HAMAS, met de islam. Ik ben vóór een twee staten-oplossing, maar dan wel als een opstapje naar meer. Ik denk dat het generaties zal duren voordat de joodse Israeli's het zionisme zullen afzweren. Mijn vraag is daarom: Is het niet riskant om naar een één-staat te streven?

Mohamed Rabbae: Dank u. Ik geef u later het woord om te reageren op de vraag naar een universitaire boycot. Nog één vraag en dan denk ik dat wij genoeg hebben.

Vraag: Wanneer gaat het Palestina Komitee BDS-acties in Nederland organiseren?

Mohamed Rabbae: Dank u. Mag ik vragen de loopmicrofoon te geven aan die mevrouw daar in het midden? Zij is betrokken bij de academische boycotcampagne in Groot-Brittannië. Zij kan die vraag beantwoorden. Gaat uw gang.

Mijn naam is Sue Blackwell. Ik ben lid van BRICUP, het Britse Comité voor de Universiteiten van Palestina. Wij zijn de voornaamste organisatie voor academische en culturele boycotts in het Verenigd Koninkrijk. Onlangs hebben wij enkele kleine successen weten te boeken. Eerder is de Schotse Federatie van Vakverenigingen al genoemd. De BDS-resolutie van de Federatie was het resultaat van veel werk. Ruim een jaar geleden is een resolutie ingebracht. De Algemene Raad heeft daarop een delegatie van vakbondsleden naar Israel en Palestina gestuurd. Die hebben met alle zustervakbonden ruim overleg gevoerd en kregen veel respons. Vervolgens is door de delegatie een rapport op tafel gelegd. Al deze inspanningen zijn uiteindelijk uitgemond in een resolutie waarin BDS wordt gesteund. Ik wil nog even een paar andere zaken noemen die momenteel in het Verenigd Koninkrijk spelen. Een van de grootste recente successen, was toen een museum in Manchester en in Londen voor schoolkinderen een 'Dag voor Israelische wetenschap' organiseerden. Wij vonden dat een schandalige zaak en hebben beide musea per brief verzocht het evenement af te gelasten. Daarbij hebben wij erop gewezen, dat wetenschapsbeoefenaars in Israel niet neutraal zijn. Hun kennis wordt gebruikt voor militaire doelen, om Palestijnen aan te vallen en te vermoorden, enzovoort. Wij zijn niet in onze opzet geslaagd, want het lukte ons niet om het evenement van de baan te krijgen. Niettemin zagen de musea zich gedwongen zich te verdedigen. Zij verklaarden: Wij organiseren deze dag niet, wij verhuren alleen de ruimte. Wij zijn niet de instantie die het evenement organiseert. Sommige van de scholieren met wie wij konden spreken, zeiden ons dat zij gedacht hadden iets te zullen horen over natuurkunde, kwantum fysica, biologie, enzovoort. Maar al wat zij te horen kregen, was hoe geweldig Israel wel niet was. In zekere zin hebben de beide musea zich met deze propaganda in de voet geschoten. Want de publiciteit die wij met onze actie hebben gekregen, was enorm. Een handjevol mensen die aan kinderen pamfletten over Israel uitdeelde, het haalde de Israelische pers en de voorpagina van het Britse dagblad *The Independent*.